

«Sobretot una cosa, fill meu.— La immoralitat de la mentida no rau en la vulneració de la sacrosanta veritat. A fi de comptes té dret a invocar la veritat una societat que compromet els seus membres forçosos a parlar amb franquesa per poder després tant més eficaçment sorprendre'ls. A l'universal falsedat no li convé perpetuar-se en la veritat particular, a la qual transforma immediatament en la seva contrària. Malgrat tot, la mentida porta en si quelcom advers, la consciència de la qual sotmet l'individu a l'assot de l'antic fuet, per bé que alhora diu alguna cosa del carceller. La seva falta està en l'excessiva sinceritat. Qui menteix s'avergonyeix perquè en cada mentida ha d'experimentar les coses indignes de l'organització del món, que l'obliga a mentir si vol viure alhora que li canta: «Obra sempre amb lleialtat i rectitud». Aquesta vergonya resta força a les mentides dels més subtilment organitzats. Aquestes no semblen mentides, i així la mentida s'esdevé immoralitat com a tal només en l'altre, a qui pren per estúpid i serveix d'expressió a la irrespectuositat. Entre els avesats esperits pràctics d'avui, la mentida fa temps que ha perdut la seva neta funció de burlar la realitat. Ningú no creu en ningú, tots n'estan assabentats. Hom menteix només per donar a entendre a l'altre que no és de cap manera important, que no és necessari, que tant fa el que pensi. La mentida, que una vegada va ser un mitjà liberal de comunicació, s'ha convertit avui en una més entre les tècniques de la desvergonya amb l'ajuda de la qual cada individu estén al voltant de si mateix la fredor a recer de la qual pot prosperar.»

[T.W. Adorno](#), de «Minima moralia».